

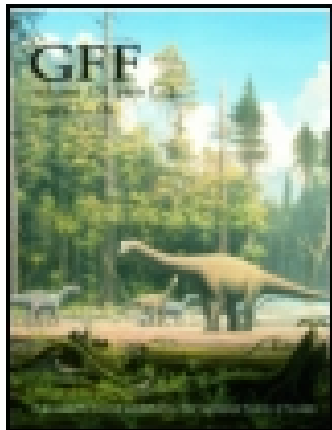
This article was downloaded by: [University of Arizona]

On: 05 February 2015, At: 05:21

Publisher: Taylor & Francis

Informa Ltd Registered in England and Wales Registered Number: 1072954

Registered office: Mortimer House, 37-41 Mortimer Street, London W1T 3JH, UK



Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including instructions for
authors and subscription information:

<http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Fossila ormbunkar funna i Skånes stenkolsförande formation

E. Erdmann

Published online: 06 Jan 2010.

To cite this article: E. Erdmann (1873) Fossila ormbunkar funna i Skånes stenkolsförande formation, Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar, 1:11, 203-204, DOI: [10.1080/11035897309446332](https://doi.org/10.1080/11035897309446332)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035897309446332>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of all the information (the "Content") contained in the publications on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our licensors make no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of the Content. Any opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors, and are not the views of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content should not be relied upon and should be independently verified with primary sources of information. Taylor and Francis shall not be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages, and other liabilities whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is

expressly forbidden. Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

ERDMANN, E. *Fossila ormbunkar funna i Skånes stenkolsförande formation.*

Den i schaktet N:o 6 vid Billesholm sedan flera år tillbaka bearbetade öfre kolflötsen utgöres af följande lager:

Taksandstenen.	
Stenkol N:o 2.....	0,25 fot.
Stenkol N:o 3, s. k. "flis", sämre sort.....	0,40 »
Stenkol N:o 2.....	0,25 »
Kolhaltig skiffer	0,70 »
Stenkol N:o 1.....	1,20 »
Skifferlera (flötsens botten.)	

Emellan kolen N:o 1 och skifferleran derunder, ligger en endast 5 linier tjock rand af svart, skiffrig "flis". I denna fann jag våren 1869 en icke ringa mängd växtlemningar, troligen till största delen bestående af ormbunksblad, hvilka ligga dels enstaka, dels i massa vid och på hvarandra. Stundom förekomma de så talrikt, att de bilda $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{4}$ linie tjocka skikt uti den kolhaltiga skiffern. Jag har iakttagit minst två arter, hvilka blifvit afbildade å fig. 1, tafl. 18, men troligen skulle man kunna urskilja flere, om de insamlade stofferna sönderklyfdes och noga genomletades.

Fossila ormbunkar hafva förr anträffats i de stenkolsförande lagren vid och söder om Höganäs, samt vid Stabbarp. Dessa hafva legat i en grå skifferlera och varit till större delen eller helt och hållet förkolade.

Så är deremot icke förhållandet med de vid Billesholm funna. Hvad som gör detta fynd så särdeles intressant är, att de fossila växterna här ännu icke undergått någon nämnvärd grad af förmultning; de ega ännu en brun eller brungul färg, kunna affjällas såsom tunna, böjliga blad och hinner, samt visa,

lagda under mikroskopet, en utmärkt vacker och tydlig cellbyggnad med ännu bibehållna klorofyllkorn.

Fig. 1 a visar denna cellbyggnad 200 à 300 gånger förstörd. Å fig. 1 b är konturen af en bladflik i förstörd skala afbildad.

ERDMANN, E. *Graptolith delvis omsluten af en svafvelkisboll.*

Under den geologiska undersökningen af bladet "Helsingborg" hösten 1870, träffade jag, vid Bonde-Knutstorp nedanför södra sluttningen af Söderåsen, en mycket förklyftad, grå, silurisk lerskiffer innehållande här och der små knölar och bollar af svafvelkis.

En af dessa svafvelkisbollar klöf sig vid sönderslagning i tvenne hälfter, parallelt med skiktningen hos den omgivande skiffern, och på de dervid uppkomna brottytorna visade sig en väl bibehållen *graptolith* (egentligen endast aftrycken deraf), troligen *Graptolithus sagittarius*. Hls., som sträcker sig tvärt igenom svafvelkisbollen och i orubbadt sammanhang fortsätter på båda sidor in i skiffern, såsom af fig. 2, å tafl. 18 synes *). *Graptolithen* är sjelf *icke* förvandlad till svafvelkis **). Tvärtom finnes en svart, organisk återstod efter densamma ännu kvar, såväl der den ligger i svafvelkisbollen, som i skiffern.

Graptolithens orubbade läge antyder temligen tydligt, att kisbollen är en secundär produkt, som först då kunnat uppstå, när den förstnämnde redan var inbäddad i skiffern. Huruvida de organiska beståndsdelarne i *graptolithen* gifvit upphof till

*) Originalen till denna afbildning och till Fig. 3 finnas förvarade i Geologiska Byråns Museum.

***) Till svafvelkis omvandlade *graptolither* äro icke så särdeles sällsynta. Sådana hafva iakttagits såväl i Sverige som Norge.